

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๑

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดด้วยการยุบสภาเทศบาลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวของผู้ว่าราชการจังหวัดชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

เทศบาลตำบลท่าข้าม (อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยมีสาระสำคัญว่าคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งความเห็นให้คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบว่า การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งได้รับเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า คือมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลคราวละห้าปี ตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่อาจใช้บังคับได้อีกต่อไป เพราะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ และกระทรวงมหาดไทยได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ สั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลหลายแห่งสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภา เช่น เทศบาลเมืองมุกดาหาร เทศบาลตำบลบ้านพรุ

เทศบาลตำบลท่าข้ามพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้รับการเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า คือ วาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนั้น ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อสมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามวาระแล้ว คณะเทศมนตรีที่ออกนั้นต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจตาม มาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ สั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล และสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่ง อีกทั้งยังให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลต่อไป

จนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีชุดใหม่ ตามนัยมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ นั้น เห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่น่าจะถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย และการปฏิบัติของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกับผู้ว่าราชการจังหวัดน่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง กล่าวคือ มาตรา ๒๘๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “การกำกับดูแลองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์ ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งการ ปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้” เทศบาลตำบลท่าข้ามจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาล ลี้้นสุดลงด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล การสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่งของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ และการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราว ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสองหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่าศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องดังกล่าวไว้ พิจารณาได้หรือไม่ ซึ่งจะวินิจฉัยต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งได้ระบุอำนาจของศาลนี้ไว้ในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ และเมื่อตรวจสอบ บทบัญญัติทั้งหลายของรัฐธรรมนูญแล้ว ไม่มีบทบัญญัติใดให้สิทธิแก่บุคคลหรือองค์กรใดเสนอเรื่องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าการกระทำขององค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าการกระทำของรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยและของผู้ว่าราชการจังหวัดที่กล่าวในคำร้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณา

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประภาส

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ